

УДК [332.012.32+334.012.332].008.8:34(477)

М. О. СОЛОДАРЕНКО

Одеський національний економічний університет

ЗАКОНОДАВЧЕ ПІДГРУНТЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРІВ В УКРАЇНІ

У статті досліджено основні нормативно-правові акти, які регулюють механізм діяльності державно-приватного партнерства в Україні. Визначено головні недоліки основних законодавчих актів, що регулюють партнерські відносини двох секторів економіки, виявлені суперечливі моменти між нормативно-правовими актами та запропоновані шляхи розв'язання визначених проблем.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, співробітництво, нормативно-правова база, регулювання, відносини, приватний партнер, держава.

М. О. SOLODARENKO

Odessa National Economic University

LEGISLATIVE BASIS OF REGULATION PARTNERSHIPS OF PUBLIC AND PRIVATE SECTORS IN UKRAINE

Abstract – In the article the author examines the basic normative legal acts governing the mechanism of functioning public-private partnership in Ukraine. The main disadvantages of legislative regulating the partnerships of two sectors of the economy are identified as well as contentious issues between legislative acts are revealed. The purpose of this article is to study the legislative framework regarding partnerships in Ukraine, to identify their weaknesses and development of proposals for improving the activity of public-private partnerships. The author made a conclusion about the need for changes the legislation regulating public-private partnership and proposed the ways solutions to specific problems.

Key words: public-private partnership, cooperation, legal framework, regulation, relationships, private partner, government.

М. А. СОЛОДАРЕНКО

Одесский национальный экономический университет

ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПАРТНЕРСКИХ ОТНОШЕНИЙ ГОСУДАРСТВЕННОГО И ЧАСТНОГО СЕКТОРОВ В УКРАИНЕ

В статье исследованы основные нормативно-правовые акты, регулирующие механизм деятельности государственно-частного партнерства в Украине. Определены главные недостатки основных законодательных актов, регулирующих партнерские отношения двух секторов экономики, выявлены спорные моменты между нормативно-правовыми актами. Целью данной статьи является исследование законодательных основ регулирования партнерских отношений в Украине, выявление их недостатков и разработка предложений по совершенствованию деятельности государственно-частного партнерства. Сделан вывод о необходимости внесения изменений в законодательство, регулиющее государственное-частное партнерство, и предложены пути решения определенных проблем.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, сотрудничество, нормативно-правовая база, регулирование, отношения, частный партнер, государство.

Постановка проблеми. Відповідно до пріоритетності розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності України держава повинна забезпечувати ефективне функціонування важливих інфраструктурних об'єктів, відповідно, здійснення суспільно значущих проєктів є головним завданням уряду. Однією з умов виконання подібних проєктів є можливість їх бюджетного фінансування. Але в умовах дефіциту державного та місцевих бюджетів, фінансування цих проєктів вбачається неможливим виключно за рахунок бюджетних коштів. Оскільки держава не спроможна самостійно вирішити цю проблему, вона потребує залучення альтернативних джерел фінансування. Найбільш привабливим джерелом залучення інвестиційних ресурсів у проєкти може стати приватний бізнес та впровадження механізму державно-приватного партнерства (далі – ДПП). Незважаючи на те, що приватний сектор, стикається зі значними ризиками вкладення своїх фінансових коштів, останнім часом з'явилися різні моделі фінансування публічно значущих проєктів, які націлені на забезпечення участі приватного сектора в цих проєктах. Поява публічно значущих проєктів спонукає до створення законодавчої основи, яка повинна забезпечувати взаємовигідне і рівноправне співробітництво між державним і приватним секторами, а також збалансування та реалізацію інтересів суб'єктів державно-приватного партнерства. У зв'язку з цим успішність функціонування державно-приватного партнерства потребує створення єдиної, збалансованої і чіткої нормативно-правової бази.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні роки збільшилась кількість досліджень, присвячених питанням нормативно-правового регулювання ДПП, зокрема аналізу нормативно-правової бази, формуванню правових засад, недосконалості національного законодавства та перспективам впровадження ДПП. Так, наприклад, особливості правового регулювання механізму державно-приватного партнерства розглянуті у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: В.Г. Варнавський, І.А. Губанов, Ю.С. Ємельянов, А.А. Зверева, О. Д. Сиротюк, О.М. Вінник, Г.Л. Знаменський, Н.О. Ігнатюк, А.В. Беліцька, В.А. Кабашкіна, К.О. Настечко, В.Є. Сазонова, А.А. Родіна, В.С. Терешенко, О.А. Медведева, В.Д. Шликова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Правові засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні визначено Законом України “Про державно-приватне партнерство” (далі – Закон), затвердження якого є позитивним кроком для розвитку держави. Однак, даний закон та інші нор-

мативно-законодавчі акти щодо співпраці державного та приватного секторів не сформували єдиного системного бачення такого співробітництва та не відбудували модель його організації. Закон України “Про державно-приватне партнерство” недостатньо мірою з’ясував механізм діяльності та існування державно-приватного партнерства, а лише призвів до виникнення додаткових питань, зауважень та плутанини. Отже, існуюча нормативно-правова база є недосконалою, не визначає чітко шляхи розвитку державно-приватного партнерства, стримує реалізацію інфраструктурних проектів та потребує всебічного аналізу, що і зумовило вибір мети даного наукового дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження законодавчих підвалин регулювання партнерських відносин державного та приватного секторів в Україні, виявлення їх недоліків та розробка пропозицій щодо удосконалення механізму функціонування державно-приватного партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом тривалого часу в Україні формуються правові засади для розвитку державно-приватного партнерств. Підвалини до створення єдиного нормативно-правового акту, який би визначав засади державно-приватного партнерства та механізм його реалізації були закладені в 1996 році в Конституції України. Згідно зі ст. 38 Конституції України, громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами [1]. Проте, тривалий час окремі аспекти державно-приватного партнерства закріплювалися лише на рівні окремих законів, які не визначали основні принципи та ознаки державно-приватного партнерства, його правову форму, та не вирішували питання взаємовідносин між суб’єктами ДПП. І лише прийняття Закону України “Про державно-приватне партнерство” від 1.07.2010 № 2404-VI [2] призвело до створення законодавчого підґрунтя для розвитку партнерських відносин між державним та приватним секторами з метою підвищення конкурентоспроможності та залучення інвестиційного капіталу в економіку України.

Слід зазначити, що до 2010 року з метою розвитку ДПП урядом була зроблена низка спроб до прийняття відповідного законопроекту. Так, у 2007 р. було розроблено перший проект Закону України “Про державно-приватне партнерство”, який уміщував 27 умов договору про ДПП, але документ не був поданий до Верховної Ради України.

Наступним кроком до прийняття законопроекту був поданий Кабінетом Міністрів України у 2008 р. другий законопроект № 3447 “Про загальні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні”, який також не отримав належної підтримки.

У червні 2009 р. був розглянутий проект Закону України № 3447-Д “Про загальні засади державно-приватного партнерства” та прийнятий у цілому. Метою прийняття цього закону було визначення правових засад державно-приватного партнерства та основних принципів співробітництва держави з приватним сектором на договірній основі. Проте вже в жовтні 2009 року депутати проголосували за скасування рішення Верховної Ради України про прийняття даного Закону.

Система державно-приватного партнерства, поширена у країнах з розвиненою та перехідною економікою, знайшла відображення і в законодавстві України. Відповідно до постанови Верховної Ради України від 4 листопада 2009 р. № 1697-VI був взятий за основу проект Закону України “Про основні засади взаємодії держави з приватними партнерами” [3; 4].

Однак, незважаючи на тривалу роботу з підготовки законопроекту, документ так і не отримав позитивну оцінку науковців. Проект Закону не містив низки важливих положень, спрямованих на цільове ефективне використання приватним партнером об’єктів, що надаються відповідно до договорів, які укладаються в рамках державно-приватного партнерства, належне виконання договірних зобов’язань та мав значну кількість інших зауважень, потребував істотного доопрацювання [5, с. 5–8; 6, с. 7–9].

І лише поданий у 2010 році законопроект № 2404-VI врахував всі попередні недоліки та отримав визнання. Даний Закон визначив організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів із приватними партнерами та основні принципи державно-приватного партнерства на договірній основі [2].

Окрім прийнятого Закону України “Про державно-приватне партнерство”, законодавчу базу розвитку ДПП становлять: Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, законодавчі акти України, серед яких [7]:

- Закон України “Про оренду державного та комунального майна” від 10.04.1992 року № 2269-XII;
- Закон України “Про Фінансовий лізинг” від 16.12.1997 року № 723/97-ВР;
- Закон України “Про оренду землі” від 06.10.1998 року № 161-XIV;
- Закон України “Про концесії” від 16.07.1999 року № 997-XIV;
- Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14.09.1999 року № 1039-XIV;
- Закон України “Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг” від 14.12.1999 р. № 1286-XIV;
- Закон України “Про управління об’єктами державної власності” (ст. 5) від 21.09.2006 р. № 185-V;
- Закон України “Про особливості передачі в оренду чи концесію об’єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності” від 21.10.2010 р. № 2624-VI;
- Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення спільної діяльності” від 8.07.2011, № 3686-VI;
- Закон України “Про особливості передачі в оренду чи концесію об’єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності” від 8.07.2011 р. № 3687-VI;

– концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 р. від 14.08.2013 р. № 739-р.

Також розвиток ДПП визначено одним із основних напрямів реалізації Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 рр. [8]. та Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні [9].

Крім перерахованих законодавчих актів, окремі питання розвитку ДПП регулюються постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, положеннями та наказами центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. На загальнодержавному рівні прийнято кілька десятків нормативно-правових актів, що регулюють питання ДПП, а також, прийнята низка нормативних документів щодо методик і процедур, пов'язаних із реалізацією ДПП [7].

Таким чином, нормативно-правова база щодо регулювання розвитку ДПП в Україні сформована, але вона є дуже складною, багаторівневою та надто забюрократизованою, що створює ризики ефективного використання цього механізму задля активізації інвестиційної діяльності.

Незважаючи на те, що Закон України “Про державно-приватне партнерство” є основним законодавчим актом, що регулює відносини у сфері ДПП, його основні положення та інші нормативно-правові акти, що регулюють окремі аспекти взаємодії держави та бізнесових структур є недосконалими та потребують подальших доопрацювань.

На підставі узагальнення поглядів науковців [10; 11; 12, с. 144] та власних досліджень виявлено головні недоліки вітчизняного законодавства в даному питанні, до яких можна віднести таке:

1) у ст. 1 надано визначення терміна “державно-приватне партнерство”, яке розкриває сутність відносин між органами державної влади та приватними партнерами, але без урахування інтересів громадянського суспільства;

2) відсутність мети державно-приватного партнерства та мети участі приватного партнера у державно-приватному партнерстві. Закон не розкриває мету даних відносин з позиції інтересів інвестора. Якщо приватного партнера як суб'єкта господарювання цікавить отримання прибутку, прав власності на майно, додаткових інвестиційних можливостей, то досягнення цих цілей за допомогою ДПП є досить проблематичним. Оскільки, відповідно до ст. 8 Господарського кодексу, органи державної влади та місцевого самоврядування не можуть бути суб'єктами господарювання. Таким чином, враховуючи відсутність у державного партнера статусу суб'єкта господарювання, метою ДПП не можна вважати отримання прибутку.

Набування прав на майно у процесі ДПП також виключається, адже ДПП не є способом роздержавлення. У ст. 7 закону про ДПП виключається придбання приватним партнером прав власності на об'єкти, добудовані чи реконструйовані в рамках ДПП. Такі об'єкти підлягають поверненню державному партнеру.

Розширення інвестиційних можливостей також має різноманітні варіанти тлумачення. З одного боку, державно-приватне партнерство гарантує певні поступки приватному партнерові у вигляді неаукціонного отримання прав на земельну ділянку, відповідно до ст. 134 Земельного кодексу, з іншого – виникає низка проблем: орендна плата, неможливість будувати на орендованій землі об'єкти приватної власності; відшкодування витрат державного партнера на розробку документації з землеустрою та експертизу, тобто, чи можливе розширення інвестиційних можливостей за таких умов, є питанням;

3) ДПП не може бути різновидом інвестиційної діяльності. Враховуючи відсутність зв'язку між законами про інвестиційну діяльність і про ДПП, а також відсутність у приватного партнера мети отримання прибутку, ДПП та інвестиційна діяльність не мають нічого спільного. Більше того, постановою уряду від 17 квітня 2009 року № 530 визначила можливість співробітництва державних підприємств і приватних інвесторів при реалізації інвестиційних проєктів. Це свідчить про наявність альтернативних ДПП механізмів співпраці державних і приватних суб'єктів;

4) законодавство передбачає реалізацію ДПП лише у формі договору, що не допускає використання різних фінансових інструментів, інститутів, а також організаційно-правових об'єднань. Наявність фінансових інструментів дозволило б залучити додаткові інвестиції не зловживаючи використанням гарантій;

5) відсутні вимоги до статусу приватного партнера. Таким чином, приватним партнером може бути новостворене підприємство, яке заявило найбільш оптимальне фінансування проєкту. На роль приватного партнера може претендувати навіть спільна діяльність без створення юридичної особи;

6) існує протиріччя між Законом України “Про державно-приватне партнерство” та законами, що регулюють порядок укладання окремих договорів в рамках ДПП. Явним прикладом є протиріччя у визначенні строків відносин держави та бізнесу. В Законі України “Про державно-приватне партнерство”, зазначено, що тривалість відносин між приватним та державним партнером має становити від 5 до 50 років. Однак, такий термін суперечить Закону України “Про концесії”, згідно з яким концесійний договір укладається на строк, який має бути не менше 10 років та не більше 50 років. Відповідно до того, що концесії є формою здійснення ДПП (ст. 5 Закону України “Про державно-приватне партнерство”), створюються додаткові складнощі у розумінні та впровадженні Закону. Отже, ці норми неповною мірою відповідають одна одній та потребують врегулювання;

7) відсутність конкретних джерел фінансування проєктів на умовах державно-приватного партнерства;

8) відсутність закріплених гарантій прав приватних партнерів від змін цивільного та господарського законодавства, яке регулює майнові відносини. Для залучення інвесторів та створення сприятливого інвес-

тиційного клімату дана норма може сприйматися як заохочення до співробітництва, однак вона має враховувати й необхідність захисту інтересів держави проти можливих збитків від виконання такого договору. Крім того, механізм надання державою гарантій приватним партнерам у межах ДПП ще до кінця не сформувааний і вимагає уточнення та відповідного правового закріплення;

9) нечітко визначено органи державної влади, що уповноважені проводити аналіз ефективності здійснення ДПП та укладати договори в рамках ДПП.

10) не встановлено мінімальну частку участі у проекті приватного партнера (зокрема, у розвинених країнах мінімальна частка приватного фінансування складає 25 %). У зв'язку з цим навіть мінімальна частка приватного фінансування у спільному проекті дозволяє відносити його до категорії ДПП, перекладаючи більшу частину відповідальності на державу.

11) відсутні чітко визначені механізми практичної реалізації (визначення етапів реалізації проектів ДПП, створення мотивації для іноземних інвесторів тощо).

Виходячи з виявлених у процесі дослідження недоліків, про які йшлося вище, та про що неодноразово говориться в наукових роботах [11; 12, с. 144], а також керуючись власними міркуваннями, вбачається необхідним внести певні зміни до чинного вітчизняного законодавства з питань ДПП. Зокрема пропонується таке:

1) конкретизувати термін “державно-приватне партнерство” та трактувати його як співробітництво між державою, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами), з одного боку, та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), з іншого, із залученням громадськості, яке здійснюється на основі використання різних фінансових інструментів, інститутів, а також організаційно-правових об'єднань, визначених законодавством;

2) чітко визначити статус приватного партнера;

3) прописати мету державно-приватного партнерства та мету участі приватного партнера в ньому. Мета державно-приватного партнерства, на наш погляд, повинна полягати у вирішенні проблем соціально-економічного розвитку країни, залученні інвестицій у пріоритетні галузі економіки, підвищенні конкурентоспроможності країни та розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності. У свою чергу приватний партнер має керуватися метою отримання пільгових кредитів, залучення бюджетних коштів у проекти, розширення ринкової ніші та зв'язків з органами влади;

4) визначити можливі переваги, які отримає приватний партнер від участі у державно-приватному партнерстві, задля підвищення інвестиційної привабливості проекту. Серед переваг можуть бути: підвищення статусу проекту через участь державного партнера, отримання гарантій повернення інвестицій, довгострокове управління і надання сервісних послуг по реалізованим проектам, залучення боргового фінансування під майбутні доходи; захист інтересів інвесторів з боку держави, можливість отримання додаткового фінансування або кредиту за пільговою процентною ставкою від державних корпорацій або державних комерційних організацій тощо;

5) розширити форми впровадження державно-приватного партнерства, наприклад використовувати об'єднання підприємств різної форми власності на основі спільних інтересів – у цьому випадку держава матиме можливість залучити додатковий капітал та не зловживати гарантіями за допомогою випуску фінансових інструментів.

6) у якості конкретного джерела фінансування проектів використовувати механізм проектного фінансування за участі банківської системи.

7) підвищити гарантії захисту інтересів державних та приватних партнерів ДПП у процесі розроблення, затвердження та реалізації проектів;

8) забезпечити приватному партнеру можливість розпочати діяльність у рамках ДПП на підставі договору, укладеного в рамках ДПП, без проходження додаткових бюрократичних процедур, зокрема, пов'язаних із отриманням земельної ділянки;

9) встановити додаткові гарантії для приватних партнерів щодо відшкодування збитків, спричинених державними партнерами, щодо врегулювання відносин на випадок затвердження тарифів на його товари та послуги не на економічно обґрунтованому рівні;

10) визначити органи, уповноважені від імені держави проводити аналіз ефективності здійснення ДПП та укладати договори у рамках ДПП щодо державного майна;

11) усунути протиріччя зазначені вище у п. 6 щодо порядку укладання договорів в рамках ДПП в різних сферах економіки;

12) ввести ефективні механізми та форми державної підтримки реалізації проекту ДПП, зокрема чітко визначити термін прийняття рішення про надання державної підтримки, внести корективи до бюджету, пов'язані з виділенням коштів на надання державної підтримки.

13) ввести чітке розмежування між проектами, які реалізуються в рамках ДПП, та проектами, які реалізуються в інших формах.

Висновки. В результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що в Україні створено правове поле для розвитку ДПП. На сучасному етапі відносини ДПП регулюються достатньо розгалуженою

законодавчою та нормативно-правовою базою. Основним законом, що регулює механізм діяльності ДПП є Закон України “Про державно-приватне партнерство”. При цьому, слід зазначити, що в Законі України закріплено базові положення щодо запровадження партнерських відносин між державою та приватним сектором. Окремі аспекти цих взаємовідносин закріплюються на рівні інших законів та підзаконних актів. Дослідження законодавчих підвалин регулювання партнерських відносин в Україні показало, що законодавча та нормативно-правова база має низку недоліків та потребує подальшого вдосконалення, її розгалуженість та протиріччя ускладнюють відносини органів державної влади та приватного сектору, перешкоджають поширенню використання цього інституту, що потенційно спроможний забезпечити більш активне залучення інвестиційного капіталу та вирішити проблеми соціально-економічного розвитку України. Для подолання недоліків були запропоновані рекомендації щодо доповнення та внесення поправок у чинне законодавче поле. Врахування рекомендацій та подальше реформування нормативно-правової бази стане поштовхом до розвитку ДПП, модернізації економіки, залучення вітчизняних та іноземних партнерів.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] // Відомості Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01 липня 2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Про прийняття за основу проекту Закону України про основні засади взаємодії держави з приватними партнерами [Електронний ресурс] : постанова Верхов. Ради України від 4 листоп. 2009 р. № 1697-VI // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Про загальні засади державно-приватного партнерства [Електронний ресурс] : проект Закону України № 3447-д від 14 квіт. 2009 р. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
5. Вінник О. М. Державно-приватне партнерство: деякі проблеми правового забезпечення / О. М. Вінник // Юрид. вісн. України. – 2010. – № 34. – С. 5–8.
6. Знаменський Г. Л. Державно-приватне партнерство: український варіант / Г. Л. Знаменський // Юрид. вісн. України. – 2009. – № 39. – С. 7–9.
7. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналітична записка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.
8. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 роки [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 29 верес. 2010 р. № 1900-р // Відом. Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
9. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 389 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо державно-приватного партнерства : пояснювальна записка до проекту Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
11. Особливості застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації нової регіональної політики Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.
12. Башкірова І. О. Правове регулювання державно-приватного партнерства в Україні / І. О. Башкірова // Управління розвитком. – 2012. – № 6. – С. 143–145.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. # 254k/96-VR [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2010 r. # 2404-VI [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Pro pryiniattia za osnovu proektu Zakonu Ukrainy pro osnovni zasady vzaiemodii derzhavy z pryvatnymy partneramy: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 04 lystopada 2009 r. # 1697-VI [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Pro zahalni zasady derzhavno-pryvatnoho partnerstva: Proekt Zakonu Ukrainy # 3447-d vid 14 kvitnia 2009 r. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://search.ligazakon.ua>.
5. Vinnyk O. M. Derzhavno-pryvatne partnerstvo: deiaki problemy pravovoho zabezpechennia / O. M. Vinnyk // Yuryd. visn. Ukrainy. – 2010. – # 34. – S. 5–8.
6. Znamenskyi H. L. Derzhavno-pryvatne partnerstvo: ukraïnskyi variant / H. L. Znamenskyi // Yuryd. visn. Ukrainy. – 2009. – # 39. – S. 7–9.
7. Shchodo rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak mekhanizmu aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini: Analitychna zapyska [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.niss.gov.ua>.

8. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsilovoi ekonomichnoi prohramy rozvytku investytsiinoi diialnosti na 2011-2015 roky: Rosporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 veresnia 2010 r. # 1900-r [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

9. Pro zatverdzhennia Prohramy rozvytku investytsiinoi ta innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 liutoho 2011 r. # 389 [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy (shchodo derzhavno-pryvatnoho partnerstva: Poiasniuvalna zapyska do projektu Zakonu Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.

11. Osoblyvosti zastosuvannia derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak mekhanizmu realizatsii novoi rehionalnoi polityky Analitychna zapysk [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.niss.gov.ua>.

12. Bashkirova I. O. Pravove rehuliuвання derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini / I. O. Bashkirova // Upravlinnia rozvytkom. – 2012. – #6. – S. 143–145.

Надіслана/Written: 3.08.2015 р.
Надійшла/Received: 6.08.2015 р.
Рецензент: д.е.н., проф. М. Д. Балджи